

Geschiedenis of gelijkenis?

Wanneer we deze week niet over aardappel- of melkprijs of andere bedrijfsonderwerpen schrijven maar rechtstreeks over de Bijbel, zijn we dacht ik nog niet zo ver "om utens".

Het gaat dan toch over de grondslag waarop de Christelijke Boeren- en Tuindersbond rust.

De reacties op dit soort onderwerpen zijn verschillend. Om zulke lectuur schreef mij eens iemand lezen we geen Landbouwblad.

Daarvoor hebben we wel een kerkblad.

Zeer kritisch stond in een andere brief:

"Schoenmaker houd u bij de leest en doe toch niet aan Schriftverklaring of kerkelijke onderwerpen, waar blijkt dat u wel klokjes hoort luiden maar niet weet waar de klepeltjes hangen".

Uitingen van heel andere aard brengen dan weer evenwicht. Volgens het jongste Vrije Universiteitsblad heeft prof. Jonker gezegd, we moeten Genesis 1-3 net zo lezen als de gelijkenissen van de Heer. Dit bracht mij tot het kopje Geschiedenis of Gelijkenis.

Steeds hebben wij geleefd bij de dingen, die zoals de Statenvertaling het Lukas laat schrijven onder ons volkomene zekerheid hadden.

Sinds echter zijn onder ons geleerden, gelovige geleerden opgestaan, die om in de trant der Emmausgangers te spreken, ons hebben doen ontstellen, waar zij zeggen dat meerdere dingen niet zo volkomen zeker zijn dan wij wel steeds hebben geloofd.

Tot die volkomen zekerheid behoorde ook dat het bestaan van en de geschiedenis van de mensheid bij Adam en Eva is begonnen.

Nu zegt prof. Jonker het wat onzeker. Hij stelt niet Genesis 1-3 is een gelijkenis maar wij moeten het lezen als een gelijkenis. Het past mij niet de professor tegen te spreken. Wel had ik hier een duidelijker geluid willen horen. Zonder nu buiten de maat te treden van de gehoorzaamheid aan de voorgangers waartoe Hebreë 13 ons vermaant, mogen we toch wel

gewagen van de moeite die het geeft Genesis 1-3 te lezen als de gelijkenissen.

Deze dienen zich als zodanig aan, en we onderkennen gemakkelijk, dat ze geen werkelijke gebeurtenissen zijn. Maar Genesis komt tot ons als een werkelijk gebeuren. De vorm moge dichterlijk zijn, maar uit deze dichterlijke schaal laten zich toch de feiten pellen; God schiep de wereld, maakte mensen, man en vrouw naar Zijn beeld, deze bedreven zonde en ontvielen aan de heerlijke staat waarin God ze had geplaatst.

Nu komt de vraag bij hoofdstuk 4 en vervolgens: Zet zich nu de gelijkenis voort, of wordt het dan geschiedenis.

Gelijkenis tot b.v. hoofdstuk 12 als Abraham onze aandacht krijgt. Maar dan komt de moeilijkheid dat Abraham uit de sfeer van de gelijkenis als een werkelijkheid voor ons staat. Wat bij het begin van hoofdstuk 4 ook reeds met Kain het geval was. Het is een doorgaande lijn van Adam tot Noach, van Noach tot Abraham en tenslotte van Abraham tot Christus. Uit de gemeenschap met Eva worden Kain, Abel en Seth en na hen meer kinderen geboren.

De schrijver van Genesis moge zijn werk dichterlijk inkleden, hij gewaagt van Adam en Eva, niet bij wijze van een gelijkenis, maar hij doet ze voor ons als mensen van vlees en bloed leven.

Voor de schrijver van Kronieken zijn Adam en Eva de stamhouders van de mensheid.

Ook voor de schrijver van het boek Job heeft Adam als wezenlijk mens geleefd. Degene die zijn zonde bedekte.

Een verschil met de gelijkenissen van de Heer, en ik dacht van een fundamenteel verschil is, de Here Jezus noemt nimmer namen.

Vanzelfsprekend niet, want Hij heeft het niet over een bepaald persoon of bepaalde personen.

Dan is het: een zaaier ging uit om te zaaien; een heer des huizes, een mens die een wijngaard plantte, een rijk man, een rechter, twee mensen, een man van hoge geboorte. Maar de mens in het paradijs noemt zijn vrouw bij de naam en straks is de naam mens, Adam een eigen naam het gehele Oude Testament door.

Geen enkele aanwijzing dat Adam en Eva geen werkelijk normaal levende mensen zijn geweest.

In het Nieuwe Testament dezelfde gedachte.

De stamboom in Lukas 3 voert tot Adam terug. Bij de Schriftverklaarders is over deze stamboom verschil van mening maar dat ze Adam het vermogen toekent een nageslacht te verwekken is duidelijk. De schrijver Lukas heeft deze mening, anders had deze nauwkeurige speurder dat zo niet in zijn boek opgenomen. Sterk spreekt mij het woord van de Heiland aan als Hij in Mattheus 19 zegt dat de Schepper bij het begin de mens als man en vrouw gemaakt heeft. Uit deze man en vrouw werd Abel geboren.

De Heiland noemt hem de rechtvaardige wiens bloed op aarde vergoten werd. Hier kan toch geen twijfel zijn of hier moet aan een wezenlijk mens worden gedacht die Adam en Eva als wezenlijke mensen tot ouders heeft gehad.

Nu zegt in het bovengenoemde V.U.-blad prof. Lever dat volgens Colossenzen 1 pas van Christus als De mens kan worden gesproken. Hij is de Eerstgeborene der ganse schepping, Colossenzen 1 : 15, maar volgens meerdere verklaarders bedoelt dit eerste rangorde en niet volgorde.

Het is met schroom dat ik het schrijf, want ik wil de mannen en misschien ook vrouwen 'der wetenschap, voorwie ik grote waardering koester niet onaangenaam zijn, maar als de brief aan de Colossenzen in geding wordt gebracht, moge ik herinneren dat deze ook waarschuwt niet door wijsbegeerte zich te laten meeslepen. Dat de Apostel Paulus aan Adam als eerste mens gedacht heeft is uit Romeinen 5 duidelijk. Het wordt in 1 Cor. 15, het heerlijke hoofdstuk over de Opstanding herhaaldelijk bevestigd. Ondermeer b.v. "de eerste mens Adam werd een levende ziel". In 1 Tim. 2 : 13 nog weer: Adam is eerst geformeerd, daarna Eva. Als de schrijver van de brief aan de Hebreëen aan Kain en Abel herinnert kunnen dat ook geen andere zijn dan de zonen van Adam en Eva. Voor hem dus ook mensen die werkelijk hebben geleefd.

Tenslotte nog Judas die in zijn brief zeer nadrukkelijk Henoch een zevende van Adam noemt.

De wording van Eva is een wonderlijk verhaal waarbij we ons kunnen voorstellen dat alle "Grieken" het een "dwaasheid" vinden. Maar als Paulus aan de Corinthiërs schrijft dat de vrouw uit de man genomen is, denkt hij stellig aan een gebeurtenis, hoe dan ook.

Nu heb ik met heel deze opsomming geen nieuws naar voren gebracht, maar wel duidelijk is, als we Adam en Eva de werkelijk geleefd hebbenden, als de eersten van de

gehele mensheid loslaten, we heel wat van de Bijbel loslaten.

Daarbij beklemmt mij altijd weer de vraag, weten wij het in 1968 beter dan de bijbelschrijvers? Ja, het zij wel met eerbied geschreven, beter dan de Here Jezus zelf? Wanneer onze gelovige geleerden belijden, te buigen voor het gezag van Gods woord en worstelend bezig zijn met het verklaren van Gods openbaring wil ik dit gaarne aannemen, maar kan de vraag niet onderdrukken: wanneer ze Adam en Eva als eens werkelijk bestaanden loslaten en daarmee de draad die van Genesis tot Judas door de Schrift loopt en tevens de draad tussen de eerste en de tweede Adam, komt dit niet doordat de resultaten van de natuurwetenschap in het huidige stadium niet schijnen te kloppen met wat in de Bijbel staat? Ik schrijf met opzet: in het huidige stadium! Bij al het menselijke in en van de Bijbel kan ik toch het door den Heilige Geest gedreven zijn waarvan Petrus schrijft niet loslaten en zal de Heilige Schrift bij alle natuuronderzoekingen, waarvoor de grootste waardering, steeds het laatste woord moeten houden.

Het evolutiegebeuren heeft geen begin en neemt geen einde. Het vloeit, Gods woord geeft vastheid.

In de voorlichtingsavond, 3 april te Leeuwarden gehouden heeft de Vrije Universiteit, waarvan ik sinds 1910 lid ben en hoop te blijven ons uitgenodigd zich met bezwaren tot haar te wenden. Ik heb dit met het bovenstaande getracht te doen en verzoek de administratie dit nummer, naar de V.U. te zenden.

Op een antwoord durf ik nauwelijks te hopen, maar teken ditmaal voor de duidelijkheid met mijn naam.

IJ. K. Tamminga